

Yttrande över landsbygds- och skärgårdstrategi för Stockholms län

Värmdö kommun har fått möjlighet att yttra sig över Stockholms läns landstings förslag till landsbygds- och skärgårdsstrategi. Värmdö är positiv till att ett förslag till strategi för Stockholms landsbygd och skärgård har tagits fram. Generellt har inte landsbygdens och skärgårdens särskilda utmaningar och möjligheter lyfts i tillräckligt stor utsträckning i den regionala utvecklingsplanen. Det är positivt att dessa frågor nu lyfts genom förslag till strategi men också att den rumsliga planeringen utvecklas för dessa områden i RUFS 2050. Det är dock oacceptabelt att remisstiden är kort och förlagd under sommaren då det inte varit möjligt att låta företrädare för landsbygd och skärgård, alltså de som berörs av strategin, få lämna synpunkter.

Syftet med strategin är att stärka möjligheten att bo och verka på landsbygden och i skärgården. Förslaget når dock inte enda fram utan har karaktären av en nulägesbeskrivning istället för att vara en framåtblickande plan. Strategin bör ha ett större fokus på genomförande för att syftet med den ska kunna uppnås. Den bör därför vara mer visionär, framåtblickande och inspirerande. Förslaget till landsbygds- och skärgårdsstrategi är alltför vag och allmänt formulerad. För att strategin ska kunna leda till förändring bör den vara skarpare och förslagen till åtgärder bör preciseras ytterligare.

Nulägesbeskrivningen ger generellt en bra bild av förutsättningarna på landsbygden och skärgården i Stockholms län. Det är också bra att det görs en distinktion mellan tätortsnära landsbygd, landsbygd och skärgård då områdena har skilda förutsättningar. I förslaget bör skärgårdens speciella förutsättningar, med i många fall mycket långa avstånd till arbete och service, kunna problematiseras ytterligare. Ett utökat resonemang om landsbygdens- och skärgårdens betydelse som rekreationsområde i en växande region efterfrågas också.

En utmaning som bör lyftas i större utsträckning för landsbygd och skärgård är svårigheten att upprätthålla service i områden där befolkningen minskar och dessutom blir allt äldre. Ett minskat serviceutbud kan i sig innebära att färre kan få livspusslet att gå ihop i ett område och därför väljer att inte bosätta sig där.

Allmänhetens tillgång till stränder framhålls som viktigt i strategin. Värmdö instämmer i detta och anser att tillgängligheten måste värnas i framtiden. Samtidigt finns ett behov att problematisera strandskyddet i strategin. Strandsyddslagstiftningens nuvarande

utformning kan stå i vägen för till exempel generationsväxling och utveckling av näringar i skärgården. Strandskyddslagstiftningen kan därmed också ha negativ inverkan för besöksnäringen. Detta bör lyftas i landsbygds- och skärgårdsstrategin. Med tanke på att allmänhetens tillgång till stränder framhålls i strategin bör också en så viktig aktör som Skärgårdsstiftelsen omnämnas i samband med detta. Genom att de äger och förvaltar mark i skärgården kan besökare ta del av den fina miljön, inte minst i strandnära lägen.

Besöksnäringens betydelse för utvecklingen bör generellt lyftas mer i landsbygds- och skärgårdsstrategin. Insatser för säsongsförlängning samt möjligheter att skapa fler målpunkter är saker som med fördel kan utvecklas och lyftas i strategin. Texten om säsongsförlängning i avsnittet *Identifierade behov och möjligheter* kan uppfattas som negativ eftersom det påtalas att inte så mycket har skett. I stället bör potentialen i säsongsförlängning lyftas. Det är också viktigt att besöksnäring kopplas till upplevelser då detta efterfrågas i hög grad idag. En faktor som är viktig för att utveckla besöksnäringen är också att verka för att efterfrågade faciliteter finns vid målpunkterna.

Att utveckla gröna näringar i skärgården lyfts som en insats för att stärka det lokala näringslivet. Gröna näringar är viktiga för skärgården men med tanke på skärgårdens förutsättningar bör också utveckling av blåa näringar ses som en möjlighet. Havets till stor del outnyttjade potential bör lyftas för såväl energiframställning som för näringar men också hur vi ska kunna transporteras på havet hållbart. Områdenas motståndskraft och förmåga att anpassa sig till klimatförändringar bör också lyftas tillsammans med vikten av att jobba för en hållbar utveckling. Det gäller såväl inom insatser för företagande, för tillgänglighet och för besöksnäring.

En hållbar vattenförsörjning är en förutsättning för en utveckling av landsbygden och skärgården och regionen. För att uppnå en hållbar vattenförsörjning kan särskilda insatser bli nödvändiga. Detta bör lyftas i dokumentet.

Strategin bör belysa den regionala utmaningen hur miljö kvalitetsnormer för kustvatten ska kunna uppfyllas till 2027. Bland annat saknas kunskap om orsak och möjliga lösningar till den bristande vattenkvaliteten. En åtgärd kan exempelvis vara genom förbättrat omhändertagande av latrin.

På landsbygden och i skärgården finns många fritidshusboende som är viktiga för utvecklingen av områdena. Det förekommer många deltidsboende i fritidshus som bidrar till utveckling av områdena. De deltidsboende betydelse för platsen bör bejakas i strategin.

En viktig aspekt för att utveckla levande lokalsamhällen är det lokala engagemanget. Att stötta lokalt ledd utveckling bör lyftas som en insats. Under samma insatsområde bör det utvecklas vad som menas med att planera för tätortsutveckling. Förutom denna punkt syftar de andra insatserna till att utveckla och bredda bostadsmarknaden. För ett levande lokalsamhälle i tätorten krävs mer än bostadsutveckling så som olika typer av mötesplatser, idrottsaktiviteter, kultur, med mera. Ytterligare en viktig åtgärd för att minska pendlingen och bidra till en levande landsbygd är att verka för arbetsplatser i utveckling i tätorter.

Synpunkter på bilagor

En förutsättning för utveckling på landsbygden och skärgården är möjligheten att bygga bostäder och att dessa ska lokaliseras i första hand där infrastruktur finns. Vidare måste en fortsatt snabb utbyggnad av fiber ske.

Det finns inget behov att påpeka att vattenförsörjning ska lösas för att byggnation ska tillåtas då plan och bygglagen reglerar detta.

Under avsnittet *Nationella och regionala vägar, spår, farleder, stombusslinjer och linjetrafik på vatten* bör samma krav ställas på analyser av nya farleders inverkan på miljön, funktionalitet, med mera som vid exempelvis nya vägar som kräver ändrad markanvändning.

Vidare delar inte kommunen uppfattningen att Horsstensleden är ett riksintresse. Beteckningen i figur 13 är därför felaktig. Horsstensleden är inte en ny/upprustad farled utan ett förslag till ny farled.

Värmdö kommun anser att Björvik ska anses som en replipunkt i figur 13. I kartan i figur 13 är Möja felaktigt utmärkt som Stora Möja.

Militären anser att området öster om Korsö och öster om Malmaön är av riksintresse för militären. Detta finns inte utmärkt i kartan i figur 13. Värmdö anser att det primärt borde vara av riksintresse för rörligt friluftsliv.

Värmdö kommun anser att Djurö bör lyftas som en serviceort i kartan i figur 14. I jämförelse med till exempel Gräddö och Älmsta finns mer service att tillgå.

Det är positivt att anropsstyrd kollektivtrafik, infartsparkeringar med anslutande cykelvägar lyfts som viktigt för utvecklingen av landsbygden och att samverkan mellan aktörerna ses som nödvändig. Under avsnitten allmänt kust- och skärgårdsområde bör det lyftas att det är viktigt att det finns bryggor att tillgå.

Deshira Flankör
Kommunstyrelsens ordförande

Camilla Broo
Kommundirektör